

📖 Mit jelent, ha a korreláció $r = -0.97$ és a p-érték 1.74×10^{-88} ?

Tegyük fel, hogy két változó kapcsolatát szeretnénk vizsgálni. A kapott eredmény:

- $r = -0.97$
- $p = 1.74 \times 10^{-88}$
- $n = 150$

Ez a kettő együtt három fontos dolgot mond el:

1. Milyen erős a kapcsolat
2. A kapcsolat „valódi-e” vagy lehet pusztán véletlen
3. Mennyire pontos becslés az $r = -0.97$

Nézzük sorban.

1) 📊 Mit jelent az $r = -0.97$?

A korrelációs együttható r megmutatja:

- milyen erős a kapcsolat (0 = semmilyen, 1 vagy -1 = tökéletes)
- milyen irányú (pozitív vagy negatív)

Az $r = -0.97$ azt jelenti, hogy:

- **nagyon erős,**
- **negatív,**
- **szinte tökéletes** lineáris kapcsolat van a két változó között.

Ez azt sugallja, hogy egyik változó növekedése szinte teljesen együtt jár a másik csökkenésével — szinte egy egyenesre illeszkednek.

2) 🎲 Mit jelent a p-érték: $p = 1.74 \times 10^{-88}$?

A p-érték azt fejezi ki:

Ha a valóságban nincs semmilyen kapcsolat a két változó között, akkor mekkora az esélye, hogy véletlenből mégis ekkora (vagy ennél nagyobb) korrelációt kapunk?

Tehát a p-érték nem az r bizonytalanságát méri, és nem azt mondja, hogy „mik a jövőbeli esélyek”.

A te esetében:

- A $p = 1.74 \times 10^{-88}$ elképesztően kicsi szám.
- Ez azt jelenti:
ha valójában nincs kapcsolat, akkor
annak esélye, hogy véletlenből -0.97 -hez hasonlóan erős korrelációt kapjunk, gyakorlatilag nulla.

Ezért mondjuk, hogy a kapcsolat **statisztikailag szignifikáns**.

3) 🗨️ Miért „kétoldali” ez a p-érték?

A statisztikai programok alapértelmezése a következő hipotézis:

- **Nullhipotézis:** nincs kapcsolat $\rightarrow \rho = 0$
- **Alternatív hipotézis:** van kapcsolat $\rightarrow \rho \neq 0$

Ez a „nem egyenlő” jel miatt **kétoldali teszt**.

A kétoldali teszt azt vizsgálja:

Kaphatok-e a véletlenből *bármilyen* nagyon erős korrelációt, akár pozitív (+0.97), akár negatív (-0.97)?

Ezért szerepel a p-érték képletében $|r|$ (az abszolút érték) — mert csak az számít, mennyire „extrém” az eredmény, nem az iránya.

Ha valaki egyoldali tesztet szeretne (pl. csak negatív kapcsolatot keres), azt külön kell kérni — itt nem ez történt.

4) ✖️ Hogyan vetjük el a nullhipotézist?

A klasszikus szabály:

- Ha $p < 0.05$, akkor elvetjük a nullhipotézist $\rightarrow$ van kapcsolat.
- Itt pedig $p = 0.000000\dots$ (88 nulla)... 174 $\rightarrow$ jóval kisebb.

Ezért:

Nagyon erős bizonyíték van arra, hogy a két változó között valódi kapcsolat van.
Nem pusztán a véletlen műve, hanem tényleg összefüggenek.

5) 🎯 Mi a helyzet a bizonytalansággal? (Konfidencia-intervallum)

Bár az $r = -0.97$ nagyon erős érték, mégis csak egy minta alapján becsültük ($n = 150$).

A valóságos korrelációt ρ -val jelöljük:

$$\rho \quad (\text{populációs korreláció})$$

A konfidencia-intervallum megmondja:

Milyen tartományba esik ρ nagy valószínűséggel?

A mintád alapján:

$$95\% \text{ CI} \approx [-0.978 ; -0.959]$$

Ez azt jelenti:

- a valódi kapcsolat szinte biztosan nagyon erős negatív,
- még ha újra is vennénk a mintát, az eredmény végig ebben a tartományban lenne,
- az $r = -0.97$ jó és stabil becslés.